

OCENIANIE POZIOMU PODSTAWOWEGO

Część I – test sprawdzający rozumienie czytanego tekstu

Nr zadania	Propozycja odpowiedzi	Punktacja	
		maksymalna	częstkowa
1.	Obie złe siostry Kopciuszka zostały ukarane. Oślepliły, bo gołębie wydziobały im oczy.	1	0
2.	„Postaci bardzo złe stawały się wieloznaczne, a krwawe sceny zamieniały się w sielskie obrazki”.	1	0
3	Postacie stawały się trochę dobre, trochę złe.	2	0
4.	Ptaki nie okaleczyły złych sióstr, lecz śpiewały romantyczną pieśń. lub cytat: „Kopciuszek przebaczył złym siostrom i nie zostały one ukarane”.	1	0
5.	Autorka wymienia książki dla dzieci, w których znajdujemy elementy wywołujące strach czytelników. <i>Uwaga: uczeń może wymienić tytuły książek</i>	1	0
6.	a. w latach 30. XX w. (czas wielkiego kryzysu) autorzy nie chcieli powodować u dzieci dodatkowego stresu; b. poprawiania baśni wymagały względy marketingowe; c. po II wojnie światowej chciano uniknąć skojarzeń z przeżyтыми okropnościami; d. rodzice obawiali się złego wpływu straszenia na psychikę dzieci.	3	Po 1p. za każdy prawidłowo zauważony argument.
7.	Baśniowe historie pozbawione elementu straszenia mogą przynieść szkodę psychice dziecka, które będzie oczekiwało w życiu tylko powodzenia, dobra, nie uczą prawdy o życiu;	1	0
8.	a. Justyna Święcicka; b. Małgorzata Strzałkowska; c. Maria Molicka;	1	0
9.	Małgorzata Strzałkowska za tom wierszy pt. „Wiersze, że aż strach”.	1	0
10.	Książka uczy, że można opanować lęk (jak poradzić sobie z lękiem, jak reagować na groźne zjawiska).	1	0
11.	Telewizja, Internet.	1	0
12.	Nęcąca, wartka, zręcznie prowadzona fabuła.	1	0
13.	a. powinny przygotowywać do życia (wychowywać, wyręczać rodziców); b. powinny szanować czytelnika (napisane jak dla dorosłych, uduroszone); c. powinny być atrakcyjne (ciekawe, mieć żywą, wartką akcję, fabułę); d. powinny być różnorodne (i pogodne, i straszne).	3	Po 1 p. za każdą prawidłowo wymienioną cechę
14.	Przykłady uzasadnień: a. „Tak” – Dzieci wolą książki poważniejsze (czytają głównie horrory, „Kubuś ...” to książka zbyt dziecinna); <i>odpowiedź niepełna</i> b. „Nie” albo „I tak, i nie” – Dzieci czytają książki poważne (horrory), ale lubią też pogodne, niestraszne opowieści („Kubuś Puchatek nie umiera”) <i>odpowiedź pełna</i>	2	1p. za odp. a) 2 p. za odp. b)
Razem:		20	

Część II – tworzenie tekstu własnego

Temat 1. Dwa światy w *Lalce* Bolesława Prusa.

Na podstawie podanych fragmentów przedstaw je i porównaj. Zwróć uwagę na to, jak autor powieści je ocenia.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

	Punktacja
1. Świat arystokracji, np.:	0-4
a. arystokracja i ludzie z nią związani (służba, ubodzy krewni),	
b. Aleje Ujazdowskie - bogata dzielnica Warszawy,	
c. wygodne, wielopokojowe mieszkanie,	
d. solidność, estetyka i wykwinna prostota wnętrza i mebli,	
e. nowoczesność (gaz, wodociągi, dzwonki elektryczne),	
f. bogactwo i zbytek (jedwabie, hafty, hebany, palisandry, kryształ, srebra, porcelana).	
2. Styl życia arystokracji, np.:	0-3
a. wieczne święto – brak obowiązków, koncentracja na przyjemnościach (zabawy, koncerty, spektakle, przyjęcia i bale),	
b. wygodnictwo, korzystanie z usług innych (lokaje, kamerdynerzy, kucharze, służący),	
c. życie jak sen,	
d. wystawność,	
e. życie ponad stan, trwonienie majątków.	
3. Ocena arystokracji, np.:	0-3
a. oderwana od rzeczywistości,	
b. małostkowa, pozbawiona szerszych zainteresowań,	
c. zamknięta we własnym środowisku – izolująca się od społeczeństwa,	
d. niezdolna do prawdziwych uczuć i przeżyć,	
e. ukazana z ironią i sarkazmem (<i>sztuczny świat, opowiadania porąbanego kapitana, buciki rozmawiające o uczuciach lodowatych serc</i>).	
4. Świat biedoty, np.:	0-3
a. biedota miejska, lumpenproletariat,	
b. teren nad Wisłą – rejon Nowego Zjazdu, Tamki, Grabarskiej i Topieli,	
c. pustkowie zabudowane nędznymi lepiankami,	
d. nędzne wyposażenie mieszkań,	
e. wysypiska śmieci sąsiadujące ze zbiornikami wody pitnej,	
f. obszar brudu, zaniedbania, nędzy.	
5. Życie biedoty miejskiej, np.:	0-3
a. bezrobocie,	
b. praca nieprzynosząca dochodów zapewniających utrzymanie (drobny handel, usługi),	
c. głód,	
d. wszechobecna bieda,	
e. rozpacz.	
6. Ocena biedoty miejskiej, np.:	0-3
a. ludzie pozbawieni perspektyw,	
b. nędzarze wyrzuceni poza obręb społeczeństwa,	
c. bezradni i bezsilni wobec własnego losu,	
d. pogrążeni w marazmie,	
e. oczekiwanie pomocy i wsparcia (najczęściej bezskuteczne),	
f. ukazany ze zrozumieniem i współczuciem.	
7. Funkcjonalne wykorzystanie kontekstu powieści	0-1
8. Funkcjonalne wykorzystanie kontekstu epoki.	0-1

9. Podsumowanie

pełne, np.:

4

Wskazanie, że *Lalka* Prusa ukazuje dwa oblicza społeczeństwa końca XIX wieku. Przyniesione fragmenty ukazują przepaść dzielącą życie arystokracji i proletariatu, wskazują na bezużyteczne życie warstwy odgrywającej podstawową rolę w społeczeństwie i upodlające, niegodne życie tych, dla których podstawę egzystencji stanowi praca. Krytyczny stosunek Prusa do stylu życia arystokracji i niespełnienia przez nią funkcji społecznych.

częściowe, np.:

(2)

Dostrzeżenie, że fragmenty powieści Prusa ukazują kontrast między bogactwem i bezużytecznością życia arystokracji a biedą i brakiem perspektyw życiowych biedoty.

próba podsumowania, np.:

(1)

Wskazanie, że fragmenty *Lalki* i ukazują dwa różne światy – bogactwa i biedy.

Temat 2. **Ważna rozmowa Tomasza Judyma i Joasi Podborskiej. Analizując podany fragment *Ludzi bezdomnych* Stefana Żeromskiego przedstaw emocje i postawy obojga bohaterów. Wykorzystując znajomość utworu, wyjaśnij, co wpłynęło te postawy.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Prezentacja bohaterów i okoliczności rozmowy, np.:

0-3

- główni bohaterowie powieści – Tomasz Judym i Joasia Podborska,
- miejsce sceny w utworze: scena końcowa, rozwiązanie wątku miłosnego,
- miejsce rozmowy: ubogie osiedle robotnicze,
- Judym pokazuje Joasi miejsce swojej pracy,
- naturalistyczny opis osiedla i jego mieszkańców,
- drażliwy temat rozmowy: uzgadnianie planów na przyszłość.

2. Emocje i postawa Judyma, np.:

0-6

- miłość do Joasi,
- smutek, przygnębienie,
- wątpliwości w obliczu trudnego wyboru,
- świadomość konieczności rozstania z Joasią,
- poczucie obowiązku spłacenia przekłętego długu, maksymalizm moralny,
- wyobrażenia o powinnościach lekarza; etos inteligencki,
- pogarda dla dorobkiewiczostwa,
- obawa przed utratą ideałów pod wpływem miłości do Joasi i jej poglądów na życie,
- pojęcie służby: pełne poświęcenie, całkowite odrzucenie myśli o własnym dobru (muszę wyrzec się szczęścia).

3. Emocje i postawa Joasi, np.:

0-6

- miłość do Judyma,
- gotowość do związania się na stałe z Tomaszem,
- nadzieja na upragnione szczęście,
- lęk wynikający z zaskakującego zachowania ukochanego,
- smutek i rozgoryczenie po decyzji Judyma,
- marzenia o pracy u boku ukochanego mężczyzny (felczerka),
- marzenia o własnym siedlisku (każda istota ma swe ognisko, swój dach),
- szczegółowe plany urządzenia domu (meble, ozdoby),
- tęsknota za harmonijnym życiem (szczęście osobiste i społeczna użyteczność),

- j. pojęcie służby: filantropia, imponowanie gospodarnością, poczuciem estetyki, dobrym gustem.

4. Motywacje Judyma, np.: **0-3**

- a. pochodzenie z ubogiego środowiska robotniczego,
- b. jedna z najuboższych dzielnic Warszawy,
- c. złe wspomnienia z dzieciństwa,
- d. odczuwanie krzywdy społecznej w kategoriach osobistych – sumienia i odpowiedzialności moralnej,
- e. niepowodzenia w dotychczasowej pracy,

5. Motywacje Joasi, np.: **0-3**

- a. samotność i pragnienie posiadania rodziny,
- b. pochodzenie ze środowiska ziemiańskiego,
- c. *rozkoszne* wspomnienia z dzieciństwa,
- d. utrata majątku na skutek przemian politycznych i społecznych,
- e. wczesne sieroctwo i podjęcie odpowiedzialności za siebie i rodzeństwo.

6. Podsumowanie

pełne – powinno dotyczyć; np.: **4**

- emocji bohaterów (decyzja o rozstaniu jest bolesna dla obojga),
- ich postaw (np. radykalnej różnicy w koncepcji życia, konfliktu wartości),
- ich motywacji (np. doświadczenie życiowe jest przyczyną różnicy poglądów),

niepełne, np.: **(2)**

powinno dotyczyć emocji bohaterów i ich poglądów,

próba podsumowania, np.: **(1)**

powinna dotyczyć emocji lub postaw

II. KOMPOZYCJA	(0-5)
– Praca uporządkowana wewnętrznie według przyjętego kryterium funkcjonalnego wobec tematu, pełna konsekwencja w układzie graficznym; jeżeli uczeń cytuje, to w sposób właściwy i funkcjonalny	5
– Praca zawierająca logicznie, w sposób dostosowany do tematu, a także graficznie wyodrębnione: wstęp, rozwinięcie, zakończenie	3
– Praca zawierająca graficznie lub logicznie wyodrębnione: wstęp, rozwinięcie, zakończenie	1
III. STYL	(0-5: za każdą cechę – 1p.)
– Sprawne operowanie synonimią leksykalną (bogata leksyka)	1
– Jednorodność stylu	1
– Stosowność stylu	1
– Jasność stylu	1
– Obecność elementów funkcjonalnie służących wywodowi	1
IV. JĘZYK	(0-15)
Poprawność gramatyczna	(0-7)
– Tekst poprawny gramatycznie (dopuszczalne sporadyczne błędy)	7
– Tekst w zasadzie poprawny gramatycznie (dopuszczalne błędy niezakłócające komunikacji)	5
– Podstawy zdania prostego i złożonego (dopuszczalne liczne błędy, ale tekst komunikatywny)	3
Poprawność leksykalna	(0-4)
– Posługiwanie się wyrazami w ich właściwym znaczeniu i poprawnej formie (dopuszczalne sporadyczne błędy)	4
– Posługiwanie się wyrazami przeważnie w ich właściwym znaczeniu, rzadko je zniekształca	3
– Praca komunikatywna, pomimo błędów leksykalnych	2
Ortografia	(0-2)
– Tekst poprawny ortograficznie (dopuszczalne sporadyczne błędy)	2
– Tekst w większości poprawny ortograficznie	1
Interpunkcja	(0-2)
– Tekst poprawny interpunkcyjnie (dopuszczalne niewielkie usterki interpunkcyjne)	2
– Tekst na ogół poprawny interpunkcyjnie (błędy interpunkcyjne niezakłócające komunikacji)	1
V SZCZEGÓLNE WALORY PRACY	0-4